

נתיבות ישעיה

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי לב
ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול חוצב
להבות אש קודש, ושאתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

בחוקותי תשפ"ב

שנה ד' • גליון קצ"ה

תוכן הענינים

בה"ב תשמ"ח

**'אם בחוקותי תלכו' – התרגוש
הנכון בלבו של האדם
הלומד ע"מ לשמור ולקיים**

חשיבותם של ישראל ג

שלא יהיה בכלל ואם בחוקותי ז

לימוד התורה על מנת לשמור ח

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של
רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של
תורת רבינו - נא להתקשר למספר:
EXT 9 1-718-854-2290 או לפקס:
1-718-705-8608

חדש!

אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים
רח' שחל 5, בני ברק
טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

בה"ב תשמ"ח

'אם בחוקותי תלכו' - ההרגש הנכון בלכו של

האדם הלומד ע"מ לשמור ולקיים

עמי מלאכה מועטת אני נותן להם שכר מועט. אבל אתה חשבון רב אני עתיד לחשב עמך'.

'בך היו ישראל בעולם הזה מבקשים שכרם מלפני המקום ואומות העולם מבקשים שכרם מלפני המקום. והמקום אומר להם לישראל, בניי אפנה לכם, ואומות העולם הללו עשו עמי מלאכה מועטת, ואני נותן להם שכר מועט, אבל אתם חשבון רב אני עתיד לחשב עמכם, לכך נאמר ופניתי אליכם'. ע"כ.

זהו הענין של 'ופניתי אליכם', שכביכול פונה מכל שאר ההתעסקות שיש לו, כדי לשלם שכרם של בני ישראל.

חשיבותם של ישראל

בענין הזה מצאנו גם בתוכחה, שנאמר שם (פסוק יז), 'ונתתי פני בכם ונגפתם לפני אויביכם ורדו בכם שונאיכם ונסתם ואין רודף אתכם'. ומפורש שם התוכחה שתבוא על ישראל אם לא ישמעו בקול ה', ונגפתם לפני אויביכם ורדו בכם

ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרפיתי אתכם והקימתי את בריתי אתכם (ויקרא כו, ט).

במה שאמר הכתוב 'ופניתי אליכם', צריך להבין איזה ברכה כלל בזה, הלא בפשטות עיקר הברכה הוא מה שנאמר בהמשך הפסוק 'והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקימתי את בריתי אתכם'. ומהו שאמר 'ופניתי אליכם'.

רש"י פירש, 'ופניתי אליכם, אפנה מכל עסקי לשלם שכרכם'. כביכול אומר לבני ישראל שיפנה עצמו מכל שאר העניינים שהוא עוסק בהם כדי לשלם שכרם של בני ישראל.

רש"י מביא משל על זה מ'תורת כהנים', 'משלו משל למה הדבר דומה, למלך ששכר פועלים הרבה ולא עבדו לו באמונה, והיה שם פועל אחד ועשה עמו מלאכה ימים הרבה באמונה, נכנסו הפועלים ליטול שכרם, ונכנס אותו הפועל עמהם. אמר לו המלך לאותו הפועל, בני אפנה לך, המרובים הללו שעשו

אידען, הן אויף צו צאלען שכר,
און הן אויף מעניש צו זיין."

"**דאס הייסט דאך, אז די**
חשוב'סטע זאך וואס ס'איז
דא ביי כביכול פון אלע עולמות
און פון אלע נבראים, די
חשוב'סטע התעסקות וואס ס'איז
דא ביי כביכול, איז דער געבען
שכר אדער עונש צום כלל
ישראל."

"**דאס מיינט, אז דער כלל**
ישראל, דער מצב פון דעם
כלל ישראל, און דאס שמירת
תורה ומצוות פון דעם כלל
ישראל, דאס גייט הקב"ה מער אהן
ווי אלע זאכען וואס ס'איז דא אין
די גאנצע בריאה.

מבואר בזה שהקשר והשייכות
שיש להקב"ה עם כלל
ישראל זהו חשוב ונחוץ בעיניו יותר
מכל שאר עניני הבריאה. שהשי"ת
פונה מכל עסקיו כביכול, כדי לעסוק
עם בני ישראל, הן כדי לתת לו את
שכרו, והן כדי להענישו. היינו, שדבר
החשוב ביותר שיש אצל כביכול יותר
מכל העולמות ומכל הנבראים, הענין
החשוב שיש לפני כביכול זהו לתת
שכר או עונש לכלל ישראל.

מכאן למדים אנו, שכלל ישראל,
המצב של הכלל ישראל,

שונאים ונסתם ואין רודף אתכם,
שלשונאי ישראל תהיה שליטה על
בני ישראל, ולא עוד אלא שבני
ישראל ינוסו מפני פחד המדומה,
שיהיה ונסתם ואין רודף אתכם.

ומה שנאמר שם 'ונתתי פני בכם',
בפשטות הכוונה שהשי"ת
יכעם על ישראל, אבל רש"י מפרש
שבפסוק זה כלול עוד 'פני' מלשון
'פנאי', 'ונתתי פני, פנאי שלי, פונה
אני מכל עסקי להרע לכם'.

רואים אנו שהן לענין השכר והן
לענין התוכחה נאמר הענין
של 'ופניתו אליכם', 'ונתתי פני בכם'.
שכביכול פונה מכל עסקיו כדי לתת
לבני ישראל שכרם אם היה 'אם
בחוקותי תלכו', וכמו כן כביכול פונה
מכל עסקיו כשנחסר הענין של 'אם
בחוקותי תלכו' כדי להעניש את בני
ישראל.

"**שמייט דאך דא אזוי, דער**
שייכות וואס הקב"ה
ערווארמערט און עקספעקירט פון
דעם כלל ישראל דאס איז ביי דעם
רבנו של עולם חשובער און
וויכטיגער ווי אלע זאכען וואס
ס'איז דא אין די גאנצע בריאה."

"**דער אייבערשטער בעפרייט זיך**
פון אלע זיינע התעסקות
כביכול, זיך אפצוגעבען מיט די

בחוקותי תלכו', נזכר בפרטי פרטיות מה יהיה שכרם של כלל ישראל.

אך אם חלילה המצב יהיה 'ואם לא תשמעו לי'. אזי נתפרש בתורה פורעניות נוראות שיבואו על כלל ישראל. ואכן אנו רואים שהאומה שסבלה בכל שנותיה יותר מכל שאר האומות מאז בריאת העולם, המה כלל ישראל, ואין לך אומה פחותה וגרועה, 'דאם געמיינסטע ערגנסטע פאלק' שסבלה כל כך כמו הכלל ישראל.

ולמה זה כך, ענין זה מפורש בתורה, כי כשהשי"ת מעניש את בני ישראל נאמר אז 'ונתתי פני בכם', שהשי"ת פונה מכל עניניו כדי להעניש את בני ישראל על מה שאינם שומעים בקולו.

וכל כך למה, לפי שבני ישראל חביבים ביותר לפני השי"ת והם מונחים בקירות לבבו, 'דער כלל ישראל ליגט ביי איהם אזוי אין הארצען', באופן שכל תנועה של הכלל ישראל חשובה ביותר לפני השי"ת והוא בודק אחריהם ומדקדק בכל תנועה ותנועה שלהם, 'ס'איז אזוי אויסגערעכענט', ולכן הן כשהשי"ת נותן השכר לבני ישראל, יזכו בני ישראל לשכר שאין לך אומה שתזכה לשכר נפלא כזה, וכמו כן גם

שמירת התורה והמצוות של כלל ישראל, נוגע להקב"ה יותר מכל שאר הענינים שיש בכל הבריאה.

וזהו מה שנאמר 'ופניתו אליכם', 'ונתתי פני בכם', שהשי"ת פונה מכל שאר עסקיו, לפי שהענין של הכלל ישראל חשוב בעיני השי"ת יותר מכל הבריאה.

ס'שמי"ט דא אין די תורה, נאמר כאן בתורה, ששני המצבים של הכלל ישראל תלויים בדבר זה, או שהמצב הוא 'אם בחוקותי תלכו', או שהוא מצב של 'ואם לא תשמעו לי'.

כשהמצב הוא 'אם בחוקותי תלכו', אזי השי"ת יפנה מכל עסקיו כדי לתת שכר וברכה לכלל ישראל, וכמו שנאמר (ויקרא כו, ד), 'ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פרו', שהשי"ת פונה להשפיע ברכה לישראל, ומדייק גם בפרטים ופרטי פרטים, 'ס'איז אין די דקות'. כי כשהקב"ה נותן את הברכה שירדו גשמים ושיגדלו הפירות, הרי שבכלל הברכה הוא גם אימתי ירדו הגשמים, שהגשמים ירדו בזמן שאין הולכים בדרכים, בלילי שבתות, וכמו שפירש רש"י, כדי שהגשמים לא יפריע להם בעת הליכתם בחוץ. הרי ש'אם

רש"י, מהו הכוונה 'ואם בחוקותי תמאסו', שהוא 'מואם באחרים העושים'. שהוא מואם באחרים המקיימים את המצוות. ומה שנאמר 'ואם את משפטי תגעל נפשכם', פירש רש"י, 'שונא החכמים'.

הבה ונתבונן בדבר עד כמה אין לנו שייכות לענין זה.

הנה, כשרואים אחד שעוסק בתורה ובמצוות, האם מסתכלים עליו בראיה של כבוד ויקר או בביטול ובחסרון חשיבות.

לדוגמא, הולך לו האדם בימות הקיץ ברחוב העיר, אין די עוועניו, ורואים עולם. אנשים מסתובבים עם חיות בשביעות רצון, פריש און צופרידען, מביטים לכל עבר, מדברים אחד עם השני, נכנסים אל הסטאר'ס ויוצאים מן הסטאר'ס, לבושים בבגדי קיץ, בגדים קלים. האדם מרגיש שהוא חי. 'ער לעבט'.

ואז לפתע רואה מול עיניו יהודי עובר ברחוב, אין הוא מדבר, אין הוא מסתכל, ולא ניכר עליו בגדי הקיץ, אין הוא מסתכל על הסטאר'ס, אינו נכנס בהם ואינו יוצא מהם. הוא מסתובב וראשו כפוף מעט, 'אביסעל אראפ געבויגען', ואין הוא נהנה מכל הענין, ולא נראה עליו שהוא חי עם כל באי הרחוב.

לצד השני, בני ישראל סובלים מעונשים שאין לך אומה ולשון שנענשה בעונשים גדולים כאלו.

והנה, כשם שענין זה שייך על כלל ישראל בכללות, כמו כן יש להשי"ת בפרטות עם כל יחיד ויחיד. שעל כל יחיד ויחיד קיים חשבון של 'אם בחוקותי תלכו', או שהוא חלילה במצב של 'ואם לא תשמעו לי'.

מי שזוכה להיות במצב של 'אם בחוקותי תלכו', ישלם לו השי"ת את שכרו משלם, באופן שלא יהיה לו בית קיבול לקבל ריבוי גדול כל כך של שכר, וכן הוא חלילה גם להיפך, 'אם לא תשמעו לי'.

בפרשה זו מראה לנו התורה את הדרך, 'די תורה לערענט אונז די וועג' מה שיקרה עם האדם במצב של 'אם בחוקותי תלכו', ומה שיהיה עם האדם במצב של 'ואם לא תשמעו לי', עד כמה הענין חמור.

שלא יהיה בכלל ואם בחוקותי

תמאסו

בכלל הענין של 'ואם לא תשמעו לי' נאמר (ויקרא כו, טו), 'ואם בחוקותי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי'. ופירש

לפעמים אפילו מסתכלים עליו מתוך ביטול, לשם מה חסר לו כל הענין הזה, ולמה אין הוא דומה לשאר בני אדם, ומה חסר לו ולמה הוא חי באופן כזה.

מחשבה זו הגו ניצוץ של 'ואם בחוקותי תמאסו ואם משפטי תגעל נפשכם'. אם יש לאדם רגש זה, מקורו הוא ממה שיש אצלו 'ואם בחוקותי תמאסו'.

מה שמרגישים הרגשה של ביטול על האדם שאינו חי עם העולם שנמצא ברחוב, 'מיט דעם זומער'דיגען לעבען אין די עוועניו', ומרגישים משהו של ביקורת על איש זה, 'עפעס אַ קריטיק אויף דעם', וזה מביא אותו להרגשה של ביטול, שאין זה נאה לחיות באופן כזה, ואין זה מקובל לחיות באופן זה, 'ס'איז נישט סימפאטיש, ס'איז נישט שייך, ס'איז נישט מקובל', הרגשה זו נכללת בכלל 'ואם בחוקותי תמאסו', כי יש בו איזה הרגשה של מאיסה וגועל נפש על מי שחי לפי דרכי התורה.

הלא מהו הסיבה שאיש זה מהלכו ודרכו הם באופן שונה. מהו הסיבה לזה שאין הוא שייך לעוועניו, הלא זהו לפי שהיהודי הזה שקוע יותר בתורה ובמצוות, ולכן אינו מעורב כל כך בחיי הרחוב, 'איז ער

מיהו היהודי הזה. בדרך כלל מדובר באחד מחובשי ספסלי בית המדרש, ואכן אין הוא חלק מהרחוב, 'ער אזי טאקע נישט אזוי היימיש דא מיט די עוועניו', וניכר עליו שאין זה מקומו.

מצד שני הולכים ברחוב העיר אלפי אנשים, המהלכים מתוך חיות ושביעות רצון ושמחה, והרי הם מגויסם וחלק מתוך חיי הרחוב, 'זיי זענען מעמבער'ס' של כל חיי הרחוב, והנה באמצע עובר לו אדם שאינו שייך כלל לעולם הזה.

כשרואים איש כזה, באים לידי המחשבה שמדובר כאן בבטלן שאינו שייך כלל לכל הרחוב. אמנם יתכן שהוא אדם חשוב, כי הוא מיושבי בית המדרש, 'ס'איז גאנץ גוט', אבל מאידך באים לידי מחשבה של ביטול, שהוא בטלן שאינו חי עם הרחוב.

אם נשאל אותו האם הוא יודע כיצד נוהגים בקאר, הרי לכאורה אין הוא יודע לאיזה צד מסוככים את הקאר לצד ימין או לצד שמאל. וכמו כן לא שייך לשואל אותו איך קונים ואיך הולכים, איך מדברים ועומדים במקום זה, כי אין הוא שייך כלל לעולם הזה.

לימוד התורה על מנת לשמור
ולקיים

בפסוק (ויקרא כו, ג), **אם** בחוקותי
תלכו ואת מצותי
תשמרו ועשיתם אתם. פירש רש"י,
'אם בחוקותי תלכו, יכול זה קיום
המצוות, כשהוא אומר ואת מצותי
תשמרו הרי קיום המצוות אמור, הא
מה אני מקיים אם בחוקותי תלכו
שתהיו עמלים בתורה. ואת מצותי
תשמרו, הוו עמלים בתורה על מנת
לשמור ולקיים'.

מבואר בדברי רש"י, שהעמילות
והיגיעה בתורה צריכה
להיות מנת לשמור ולקיים. כי מי
שעמל בתורה ואין התורה משנה
אותו, 'און די תורה האט איהם נישט
איבער געמאכט', שהתורה לא
שינתה את מהלכי חייו ומחשבותיו,
הרי הוא דומה למי שלא עסק בתורה.

אם התורה לא שינתה את מהלך
חייו, סימן הדבר שלימודו לא
היה בדרך שהשי"ת חפץ שיעסקו
בתורה, שכן עמל התורה צריכה
להיות באופן של 'הוו עמלים בתורה
על מנת לשמור ולקיים'.

אם רואים אחד שעסק בתורה,
אחד שלומד בישיבה או שהוא
למד פעם בישיבה, והנהגתו דומה
לכל שאר האנשים, סימן הדבר

נישט אזוי אויסגעקאכט אין דעם
לעבין פון דעם עוועניו, ואינו קרוב
לרחוב ואין הוא חי את חיי העוועניו.

גם בתוך ביתו של היהודי הזה אינו
חי כמו כל אנשי הרחוב, מוחו
ולבו אינם מרגישים ואינם חושבים
כמו מחשבותיהם של כל אלפי
האנשים מאנשי הרחוב, כי הוא שונה
מהם.

מי גרם לו שיהיה שונה מכל אנשי
הרחוב, התורה והמצוות משנים
אותו!. נמצא, שאיש זה הוא פרי
שגדל בבית המדרש, שנתגדל על ידי
התורה והמצוות, ואם האדם מרגיש
שיותר מוצאים חן בעיניו, 'אויב דיר
איז סימפאטישער, ס'איז דיר
באחנמער' הפירות שגדלים ברחוב
יותר מהפירות הגדלים בבית המדרש,
הרי זה נכלל בכלל 'ואם בחוקותי
תמאסו ואם את משפטי תגעל
נפשכם'.

אם אדם מסתכל כך, זהו כי יש
בליבו איזה ביטול לתלמידי
חכמים, ואף שאין הוא מפרש את
הדבר בפיו, אבל בליבו יש לו איזה
הרגש של ביטול, 'א' הרגש פון אראפ
קוקאכטיג, שמסתכל על התלמיד
חכם, כעל אדם שאינו מקובל, 'נישט
סימפאטיש', והרי זה נכלל בכלל 'ואם
בחוקותי תמאסו'.

אִילָן היה לימודו על מנת לשמור מנת לשמור ולקיים, לא היה יכול לסכול מה שאחד פוגע בשני, 'וואלט ער נישט געקענט סובל זיין די שטעכערייען פון דעם איד', ליכו לא היה מסכים להנהגה הזו.

בשׂאחד מתפלל לפני העמוד לפי שיש לו יארצייט, ואין הוא מורגל כל כך בנוסח התפילה, או שאין קולו ערב כל כך, או שאינו יודע אם להרכות בשירה או למעט בשירה וכדומה, או שאינו שר את הניגון כראוי, לפי שאינו מורגל בכהאי גוונא, הרי שאין צורך ליותר מזה כדי לעשות ממנו ליצנות.

אם הבחור שעוסק בתורה מסכים לדברי הליצנות, ואינו עומד ומרחם על האיש הזה שיש לו יארצייט פעמיים בשנה, והיארצייט חל באופן כזה שהוא צריך להתפלל בשבת לפני העמוד, ואין הוא מורגל כל כך בנוסח, או שאינו יודע כיצד לשיר את הניגון, להאריך או לקצר, או שאין לו את המומחיות לסיים את הניגון יחד עם התיבות, לפי שאינו מורגל בזה, ותפילתו לא נשמעת כפי שנשמע אצל הבעל תפילה הגדול.

א' ערליכער בחור, מי שעוסק בתורה על מנת לשמור ולקיים, יש לו הרגש של צער על היהודי, על

שלימוד התורה שלו לא היתה על מנת לשמור ולקיים, וזה מוכיח שלימודו מעיקרא לא היה כרצון הבורא.

בשבחור ישיבה יוצא לרחוב, ויכול הוא להתערב בין כל מיני האנשים ברחוב, שהוא מדבר בשפתם של כל אחד ברחוב, והוא יכול לדבר דברי ליצנות וקלות ראש כמו שאר האנשים, ומהלך מחשבתו והרגשיו דומים להרגשים של שאר האנשים, סימן הדבר שלימודו לא היתה באופן הראוי, שאין לימודו על מנת לשמור ולקיים.

בשבחור נמצא בבית המדרש והוא שומע שני אנשים עוקצים ודוקרים זה את זה בדבריהם, שאחד פוגע בשני כדיבורו, שעושים ליצנות מהבעל תפילה או שמדברים קריטיק על הגבאי וכדומה, והבחור צוחק עם האנשים הללו ושש ושמח עם הדקירה שדקרו, 'ער פרייט זיך מיט מיט דעם שטאך', נמצא ששפתו דומה לאנשים הדוקרים, אלא שהם מוציאים הדבר בפה והוא מסכים לדבר בלב, אבל מתערב הוא עם הדיבור של האנשים הללו, והו ראייה שאינו במהותו 'ישיבה בחור', והו ראייה שלימודו הוא שלא על מנת לשמור ולקיים.

לועג וצוחק ועושה ליצנות מהבעל תפילה. ולפעמים יש אחד שהנהגתו יותר גסה מזה, שעושה ליצנות באופן שהבעל תפילה ישמע מה שמדברים אודותיו, והרי זה כמי שלקח סכין ודקר את השני בליבו, כי מהי אשמתו של הבעל תפילה במה שיש לו יארציית היום, וכי מה נדרש ממנו, שלא יתפלל על אביו, ולכן הוא מתפלל לפני העמוד אף שאין לו את היכולת להתפלל, וכי מהיכן יהיה לו חוש הנגינה והחזנות מאחר שאינו מורגל בדבר, הלא בכל ימות השנה אין הוא נוגש להתפלל לפני העמוד, ואין לו הרגש לענינים אלו, וכי משום כן דינו שילבינו את פניו ברכים?!

רק מי שיש לו נפש גסה, א' גראבער פראסמער נפש, יעיר לו להבעל תפילה באופן שהבעל תפילה ישמע את הדברים.

כמו כן מי שהוא בעל נפש גסה, הרי שבשעה שמסיימים את התפילה כשהבעל תפילה מסיים את תפילתו, נוגש אליו ואומר לו יישר כח גדול בחיך גדול ומוסיף ואומר לו, כזה בעל תפילה כבר לא שמענו בבית מדרשינו במשך שנים, ואינו צריך להוסיף יותר מזה...

דיבורים אלו טמאים הם ומגונים, דאם איז גראבע טרייפענע פסקוניע רייד' היוצא מלב

זה שאין הוא מצליח להתפלל כראוי, ושלאחר מכן יעירו לו האנשים כמה מיני הערות, 'מענמשען וועלען איהם אמאקירען'. ואפשר שהבעל תפילה בעצמו מרגיש איך שאינו מתפלל כראוי, אבל מה יעשה שביום זה חל יום היארציית של אביו או אמו ויש לו מצות כיבוד אב ואם. ולכן צריכים להגיע להרגשה של צער על המתפלל.

למה הדבר דומה, למי שרואה אחד שהולך ברחוב ומשא כבד על כתיפו, שהרואה אותו צריך להצטער בצערו שהלה נושא משאות למעלה מכוחותיו. ואם יוכל לסייע לו הרי שהוא פונה לסייע לו ומצטער בצערו.

כמו כן, כשאחד עומד לפני העמוד משום שהוכרח לעמוד לפני העמוד כי יש לו יארציית, ומה יעשה שהיארציית חל בשבת ואין הוא מורגל בכל הענין. מי שיש לו מעט לב והרגש, הרי הוא רואה באדם זה כמי שנושא משא כבד למעלה מכוחותיו, כי גם התפילה עבורו הנו משא כבד למעלה מכוחותיו, ולכן הרגשו צריכה להיות הרגש של צער, וירגיש בצערו, אבל מה יעשה שאין בידו לסייע לו, אבל לכל הפחות תהיה לו ההרגש.

אך אדם גם ופשוט מהו עושה, א' פראסמער גראבער מענשט גייט, א פראסמער גראבער יונג גייט,

שואו, וזהו שפיכות דמים של יהודי, שדורכים על האדם ועוד שמחים בדבר.

ההבדל ביניהם הוא, ששם עושים השואו ביום ראשון אחר חצות היום, ואילו כאן עושים את השואו בשבת לאחר התפילה. כאן לבושים בבגדי שבת, ושם לבושים בבגדי נכרים.

אין הבדל בין שני המקומות האלו. כאן לבוש הגוי בבגדי שבת, וכאן לבוש הגוי בבגדי נכרים, ואין הבדל גדול בדבר בין גוי זה לגוי זה, אלא ששם מדברים מגוי שעובר על האבן העזר, וכאן מדברים מגוי שעובר על אורח חיים וחושן משפט. אין הבדל גדול בין גוי זה לגוי זה.

הצורה והאופן של שני המחזות האלו שווים הם, אלא ששם הוא גוי שפוגם בעריות, וכאן הוא גוי שפוגם בשפיכות דמים, אבל שני הענינים הם בכלל מה שאמרו על זה יהרג ואל יעבור.

מי שלמד בעבר בישיבה, אם מפיו יכולים לצאת דיבורים אלו, אם יכול הוא לנהוג בהנהגה זו, וכמו כן בחור שלמד בישיבה, אם ליבו יכול להסכים להנהגות אלו, סימן הדבר שלימדו היתה שלא על מנת לשמור ולקיים.

סתם מלא ברגשי לבו של עכו"ם, מפה שאינו טהור, 'פון א פארשטאפטע גוי'ישע הארץ, און פון א טרייפענע מויל'.

אם ישיבה בחור יכול לעמוד ולשמוע איך שמדברים דיבורים אלו, ועוד לחייך ולצחוק בליבו מכל הענין, ויש לו הנאה מכל מה שמשחקים לפניו, 'ער האט א הנאה פון דער גאנצער טיאטער', נמצא שהוא שייך ליושבי הקרנות, 'שטייט ער יעצט אין בראדוויי ביי דער שואם'.

בשמים נחשב כאילו יש כאן שפיל מקום שמראים שם דברים אסורים, דברים טמאים שאסור לדעת מענינים אלו ולא לזכרם, ועומדים וצוחקים ושמחים, בו בזמן שתופסים את האדם שיש לו יארצייט וזורקים אותו על הארץ, ודורכים על ראשו עם השמיוול ועוד שמחים בדבר. הרי זה דומה למה שרואים בטיאטער, אלא שהעבירו את הטיאטער לבארא פארק.

האם יש חילוק כלשהו בין שני מחזות אלו, בטיאטער מראים דברים אסורים, דברים שאסורים לראות או לשמוע ולזכור, וכל הרואה ונהנה ממה שרואים שם, על ידי כן קונים שטר לגיהנם. וכך גם כאן בבארא פארק עושים בארא פארק

בהסתכלות של זלוול, 'ער קוקט אראפ אויף דעם תלמיד חכם, כי הוא מרגיש שהתלמיד חכם נזקק לממונו, כי הוא פונה אליו לבקש ממון, ולכן הוא מביט עליו מתוך בוז וזלוול, 'א ביליגקייט שפירט ער צו דעם תלמיד חכם, על זה מפרש רש"י שזה נכלל בכלל 'ואם את משפטי תגעל נפשכם, שונא החכמים'.

העשיר אינו יודע שמעט ההשפעה שיש בבריאה, הרי זה בזכות מעט התורה ומעט התלמידי חכמים שיש בעולם, כי רק כפי מה שיהיה 'אם בחוקותי תלכו', אזי יהיה 'נתתי גשמיכם'. וכשנחסר בתורה יש רק מיעוט של גשמים, ואין זה 'בעתם'.

אילו היו כל ישראל עוסקים בתורה באופן של 'אם בחוקותי תלכו', היינו זוכים גם להבטחה של 'נתתי גשמיכם בעתם' בשלימות, ומעט השפע שיש בבריאה זהו רק בזכות מעט התורה והמצוות שיש בעולם.

העשיר שיש לו עשירות, וכי בזכות עצמו זכה בעשירות, וכי בזכותו יש עשירות בעולם, הלא כל העשירות שיש בעולם זהו בזכות התורה והמצוות שיש בעולם, בזכות זה יש השפעה בעולם.

לכן האדם צריך להעמיד את עצמו בדרך של 'שתהיו עמלים בתורה, אבל כשחסר בעמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים, כי האדם העמיד עצמו לא על הדרך הזה, אין זה חידוש מה שלאחר מכן כשהולכים בימות הקיץ בעוועניו ורואים יהודי תלמיד חכם או בחור ירא שמים, 'א ערליכער בחור, איך הוא מתהלך ברחוב, איך שאינו חי את חיי הרחוב, 'ער לעבט נישט מיט דאס לעבען פון דער עוועניו, שיקונן בתוך ליבו הרגשה של ביטול כלפיו, באופן של 'אם בחוקותי תמאסו'.

כשהאדם אינו מעמיד את עצמו באופן של 'אם בחוקותי תלכו', שתהיו עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים, כשמעיקרא העמיד האדם עצמו באופן שחסר לו ב'אם בחוקותי תלכו', אין זה חידוש מה שיצא ממנו 'אם בחוקותי תמאסו, שימאס באחרים העושים.

אנו רואים שלפעמים יושבים להם אנשים במיטב שנותיהם, 'אין די עטלטערע יאהרען, ובכל מדברים בגנותו של תלמיד חכם, ומבזים אותו ואין נוהגים בו כבוד, ומפרש רש"י שזהו נכלל בכלל 'ואם את משפטי תגעל נפשכם, שונא החכמים'.

העשיר שיש לו ממון, אם הוא מסתכל על התלמיד חכם

תשמעו לי, אלע צרות און קללות
זענען פון דעם דא".

אין אנו תופסים ומבינים הענין
כראוי, ואין לנו את האמונה
השלימה שהנהגת הבריאה הוא בידי
הקב"ה, וכפי מה שיש 'אם בחוקותי
תלכו', כפי כך יש ברכה והשפעה
בבריאה. ועד כמה שנחסר חלילה
ב'אם בחוקותי תלכו', עד כמה שיש
אם לא תשמעו לי, על ידי כן
מתעוררים כל הצרות והקללות
בעולם.

הדבר החשוב ביותר לפני השי"ת
הוא 'אפנה מכל עסקי לשלם
שכרכם', וכן 'פונה אני מכל עסקי
להרע לכם'. הדבר החשוב והיקר
ביותר שיש לפני השי"ת הוא קיום
התורה והמצוות של כלל ישראל.
קיום התורה והמצוות של כל איש
מישראל ביחוד. וכשיש חסרון בקיום
התורה והמצוות, הרי שזהו הדבר
הקשה ביותר לפני השי"ת, כי המצב
הקשה ביותר הוא כשיש 'אם לא
תשמעו לי'.

בידי האדם לבדוק ולבחון את
עצמו היכן הוא עומד, וזה
מתחיל על ידי מה שיהיו עמלים
בתורה על מנת לשמור ולקיים.

בידי האדם לבחון עצמו אם הוא
מכנים את התורה לתוכו על

העשיר הזה מביט בזולל על
התלמיד חכם, כאילו הוא
זה שמחזיק את התלמיד חכם, והרי
מי מחזיק את מי, מי מחזיק את
העשיר, הלא יתכן מאוד שכל
העשירות שיש לו הוא רק בזכותו של
התלמיד חכם שהוא נותן לו מממונו,
שהוא מחזיר להתלמיד חכם משהו
ממה שהתלמיד חכם העניק לו, אלא
שהשי"ת מסוכב את העולם באופן
שאין התלמיד חכם נותן לעשיר את
חלקו מיד ליד, אלא שבזכות התלמיד
חכם משפיע השי"ת שהעשיר יקבל
את עשירותו בדרכים אחרות.

אמנם בפנימיות הענין, מיהו זה
שמשפיע את הברכה
בעולם, זהו התלמיד חכם וירא ה',
הוא זה שממשך את ההשפעה
בעולם, וכשנותנים לתלמיד חכם,
נותנים לו רק משהו ממה שהתלמיד
חכם העניק לו. ואם העשיר יש לו
הרגשה אחרת, הרי זה ככלל 'אם
את משפטי תגעל נפשכם'.

"מ'איז נישט תופס, מ'איז נישט
מאמין באמונה שלימה אז
די בריאה פיהרט זיך דורך הקב"ה.
און אזוי ווייט ווי ס'איז דא 'אם
בחוקותי תלכו', אזוי ווייט איז דא
ברכה און השפעה אין די בריאה.
און אזוי ווייט ווי ס'איז נישטא ח"ו
'אם בחוקותי תלכו', אם לא

אבל אם יש לו הנאה מדיבורים אלו, או שהוא נהנה כשמכזיב את השני, ונהנה מדיבורי שפיכות דמים ועריות, או שהוא מביט במקומות האסורים ומדבר מה שאסור לדבר ורואה מה שאסור לראות, ויש לו משיכה לענינים אלו, הרי זה ראייה שלימודו הוא שלא על מנת לשמור ולקיים.

חלילה, מי שהעמיד את עצמו באופן זה שלימודו הוא שלא על מנת לשמור ולקיים, על ידי כן ימאס באחרים העושים, ויגיע לידי 'בחוקותי תמאסו'. ויתכן הדבר שיהיה אחד שמקיים את כל התורה כולה, שמקיים את כל המצוות, והוא גם מהדר במצוות ויש לו חומרות שונות, אבל למעשה הוא בכלל 'בחוקותי תמאסו'.

יתכן שיש לו לאדם את כל החומרות בעולם, אבל כשיצא בימות הקיץ לרחוב ורואה אחד שאינו מביט ואינו צוחק ומדבר עם כולם, ואינו חי את מהלך חייו כמו כולם, יש לו הרגשה של מיאוס כלפי איש זה. אז גם אם יקיים תרי"ג מצוות עם כל החומרות, אבל הרי הוא בכלל 'בחוקותי תמאסו'.

האדם צריך לבדוק ולבחון את עצמו וינסה עצמו לבדוק מהו מצבו. בתורה נאמר שבאופן זה

מנת לשמור ולקיים, או שמא הרי הוא בכלל 'אם בחוקותי תמאסו' והדבר תלוי באיזה אופן הוא הרגשתו לאחד שאינו חי עם חיי העולם הזה, איך הוא ההרגשה כלפי מי שחי באופן אחר, 'א' מעגמש וואס לעבט נישט מיט דער וועלטליכער לעבען, שהוא זר לעולם הכללי, איך הוא ההרגשה כלפיו, אם מסתכלים עליו מתוך אהבה והערכה, האם ניגשים אליו מתוך כבוד ודרך ארץ, או שמא מביטים עליו מתוך זלזול, 'אדער שפיר איך אויף איהם מיט א קריטיק' כמי שפורש מהציבור, והוא שונה מכל אחד, ואינו רוצה להיות מעורב בין הבריות.

האדם יכול לבדוק ולבחון את עצמו באופן נוסף, וזה כשהוא נמצא באיזה מקום והוא שומע אנשים המדברים דיבורי הבל וריק, 'ער הערט פרעמדע רייד, ער הערט פוסמע רייד', ושומע דיבורים גסים, האם ליבו נוטה לשמוע דיבורים אלו, האם יש לליבו השתתפות בענינים אלו.

אם הדיבורים האלו גורמים לו לסלידה כשמדברים דיבורים נגד התורה, דיבורי שקר, שפיכות דמים ועריות, אם הדיבורים הללו גורמים לו לגועל נפש, סימן יפה לו,

יעמיד האדם את עצמו, כתורה נאמר
'ואם בחוקתי תמאסו ואם את
משפטי תגעל נפשכם', ומבואר בחז"ל
שאין הדבר תלוי בחומרות שהאדם
מחמיר בהם, או עד כמה הוא
מתנועע בשעת התפילה, ועד כמה
מאריך הוא בתפילתו.

אין הדבר תלוי בהחומרות של
האדם ושאר תנועות של
האדם, רש"י אינו מזכיר ענינים אלו,
התורה מעמידה את הדבר, 'די תורה
שמעלמ זיך אויף דעם', איך הוא
ההרגש הפנימי של האדם, שיהיה
'אם בחוקתי תלכו'.

זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלפאן 9 EXT 2290-854-718-1.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו